

2009. a EESTI KEELE KUI TEISE KEELE RIIGIEKSAMI OSAD, AJALINE KESTUS JA ÜLESANDETÜÜBID

Tulenevalt haridusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 40 „Õpitulemuste välishindamise põhimõtted, riigieksamitööde, põhikooli lõpueksamitööde ja üleriigiliste tasemetööde koostamise, hindamise ja tulemuste analüüsi alused“ § 1 on riigieksamid õpitulemuste hindamise süsteemi koostisosa.

Vastavalt ülalviidatud määruuses sätestatud õpitulemuste välishindamise süsteemi eesmärkidele ning riigieksamile esitatavatele nõuetele, on eesti keele kui teise keele riigieksami eesmärgid järgmised:

1. hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust gümnaasiumiastme lõpus;
2. anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
3. suunata riigieksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
4. siduda järjestikuseid haridustasemeid;
5. anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada
6. kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täienduskoolituses, ning võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Eesti keele kui teise keele riigieksam kontrollib vastava keele alaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja kõnelemine) ning keelepädevuse (sõnavara-, grammatika-, semantika-, ortograafiapädevus) mõõtmise kaudu.

Vastavalt põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava õppe-eesmärkidele taotletakse gümnaasiumi eesti keele õpetusega vene õppekeele üldhariduskoolis, et õpilane:

- saavutab keeleoskuse taseme, mis võimaldab keelekeskkonnas iseseisvalt ja enesekindlalt hakkama saada, eestikeelses õppeasutuses õpinguid jätkata ning eestikeelses keskkonnas tööle asuda;
- orienteerub eesti kultuuris ja sotsiaalsfääris;
- teadvustab end Eesti ühiskonna täisväärtusliku liikmena.

Eeldatavad õpitulemused põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi gümnaasiumi lõpus:

kuulamisel gümnaasiumi lõpetaja

- mõistab dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet;
- mõistab meedias edastatavat teavet;
- eristab kuulatud teadus-, tarbe-, aime- ja meediatekstis, lühiloengus detaile ja fakte;

lugemisel gümnaasiumi lõpetaja

- loeb eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu;
- eristab teadus-, meedia-, aime- ja ilukirjandustekstis olulist teavet ebaolulisest;
- leiab teavet teatest, juhiseist, eeskirjast, seadusest, kuulutusest;
- loeb tundmatut teksti sõnaraamatu abil;

kirjutamisel gümnaasiumi lõpetaja

- teab kirjaliku teksti vorminõudeid;
- kasutab omandatud sõnavara, grammatiliselt õigeid ja mitmesuguseid keelemalle;
- kirjutab sidusalt, loogiliselt ja arusaadavalt tarbe- ja teadusteksti, loovtööd;

- kirjutab lühikonspekti, kokkuvõtet suulise ja kirjaliku teksti põhjal;
- kasutab õigekeelsussõnaraamatut ja keelekäsiraamatut;

kõnelemisel gümnaasiumi lõpetaja

- teab kõne- ja kirjakeele stiilierinevusi;
- tuleb sobivat stiili kasutades toime igapäevastes ja ametlikes suhtlusolukordades;
- arutleb probleemide üle, avaldab arvamust ja kaitseb oma seisukohti;
- kasutab omandatud sõnavara, grammatiliselt õigeid mitmekesiseid keelestruktuure;
- kasutab ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara, fraseologisme;
- edastab kirjaliku ja suulise teksti sisu;
- jutustab loetud ja kuulatud teksti ning pildi(seeria) järgi;
- teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, kogetust; oskab esitada kõnet.

2009. a riigieksam jääb oma ülesehituselt samaks nagu 2008. aastal:

Eksamiosa		Kestus	Max punkte
	Kirjutamine	90 min	20
<i>Vaheaeg</i>			
II osa	Kuulamine	40 min	20
III osa	Lugemine	50 min	20
IV osa	Keele struktuur	40 min	20
KOKKU :	Eksami kirjalik osa	220 min	80
V osa	Suuline osa	20 min	20

Kirjutamine

Kirjutamisosa koosneb kahest ülesandest kogupikkusega u 280 sõna (1. ülesande sõnade arv 120 ($\pm 10\%$), 2. ülesande sõnade arv 160 ($\pm 10\%$)).

Võimalikud ülesandetüübid:

a) konkreetsele lugejale suunatud või alusmaterjalile toetuvad ülesanded, mis määravad täpsemalt, miks, kellele ja mida peab kirjutis sisaldama:

- (pool)ametlik kiri;

b) teemakirjutised:

- kirjeldav, analüüsiv või arutlev kirjand.

Kuulamine

Kuulamisosa koosneb **25** üksikküsimusest, mis jagunevad nelja ülesande vahel. Kuulamisosa tekstide kogupikkus on 1250–1500 sõna. Tekste kuulatakse kaks korda. Salvestatud kuulamisosa kogupikkus on umbes 40 minutit.

Kuulamisülesannete tekstideks võivad olla

- uudised;
- argivestlused, keskustelud, koosolekud;
- teadaanded;
- intervjuud, usutlused, küsitlused;
- ülevaated/kokkuvõtted;
- juhised;
- lühisõnumid/-teated;
- loengud.

Võimalikud ülesandetüübid:

- valikvastustega ülesanded (*õige-vale* vastusega küsimus, etteantud variantidest õige leidmine);
- lünkülesanded.

Lugemine

Lugemisosa koosneb **25** üksikküsimusest, mis jagunevad kolme ülesande vahel. Tekstide kogupikkus on umbes 1350–1400 sõna.

Lugemisülesande tekstideks võivad olla:

- kirjad ja teated (erakirjad, ametlikud kirjad, dokumendid, lugejakirjad, lühisõnumid jms);
- uudised;
- artiklid;
- arvustused;
- reportaažid;
- intervjuud;
- reklaamtekstid ja kuulutused;
- korraldused;
- olmetehnika kasutusjuhised;
- ilukirjanduskatked.

Võimalikud ülesandetüübid:

- sobitusülesanded (pealkirja ja tekstilõigu kokkusobitamine; sõnade, väljendite või lausete sobitamine teksti, sõnade ja nende ükskeelses sõnastikus oleva definitsiooni kokkusobitamine);
- valikvastustega ülesanded (etteantud variantidest õige leidmine);
- järjestamisülesanded (lausete järjestamine loetu põhjal või tekstilõikude korrastamine terviklikuks tekstiks);
- info ülekandmise ülesanded (lausete täiendamine loetu põhjal).

Keele struktuur

Keelestruktuuriosa koosneb **25** üksikküsimusest, mis jagunevad kahe ülesande vahel. Keelestruktuuriosa kontrollib riikliku õppekava gümnaasiumi ainekavas nõutud grammatika omandatust (vt keeleteadmisi) ning keelepädevust (sõnavara-, grammatika-, semantika-, ortograafiapädevus).

Võimalikud ülesandetüübid:

- valikvastusega lünkülesanded;
- sobitusülesanded;
- avatud lüngaga ülesanded.

Rääkimine

Rääkimisosa koosneb järgmistest osadest:

- 1) sissejuhatav vestlus, mida ei hinnata;
- 2) pildi kirjeldamine ja täpsustavatele küsimustele vastamine;
- 3) arutlus;
- 4) otsustamine.